

*Un dâmbovițean
ajuns de la Saint-Cyr
în stepa calmucă
și Banska Bystrica.*

Locotenent-colonelul Nicolae Ioan Stoenescu (1908-?)

*Profesor dr.
CORNEL MĂRCULESCU¹*

S-a născut la 11 noiembrie 1908, în comuna Viforâta, Raionul Târgoviște, Regiunea Prahova, în familia a doi agricultori, Ioan și Ruxandra Stoenescu, care au avut 11 copii: 6 fete și 5 băieți. Clasele primare le-a absolvit în 1920 în comuna natală, iar în 1928, Nicolae Stoenescu a finalizat cursurile Liceului Militar din Chișinău, care l-au impulsionat să se înscrie în septembrie 1928, ca elev al Școlii Militare de Infanterie nr. 2 din Sibiu. La terminarea anului I (1928-1929), clasificându-se ca șef al promoției sale, Nicolae Stoenescu a fost detașat de către Marele Stat Major la Școala Specială Militară de la Saint-Cyr din Franța, pe care a absolvit-o în 1931 în promoția 116 Mangin. Fiind un militar desăvârșit, a urmat timp de un an (1931-1932) cursurile Școlii de aplicație a infanteriei și de tancuri de la Versailles, finalizând-o cu succes ca șef de promoție. După absolvirea acesteia în august 1932, Nicolae Stoenescu a fost repartizat ca ofițer în Regimentul Care de Luptă de la Târgoviște (1932-1935), unde a fost comandant de pluton și întrebuințat ca specialist în Care de Luptă, precum și administrator al atelierului de reparații al corpului, fiind remarcat de către comandantul Regimentului Care de Luptă, colonelul Șerpescu, ca fiind „*un ofițer de nădejde, calm și cu sânge rece, disciplinat și cu simțul onoarei, ce se comportă foarte bine în societate, modest, un ofițer tankist foarte bun care va fi printre ofițerii de elită atât ai armatei în general, cât și ai Regimentului Care de Luptă în special*”.

În același timp, a urmat ca elev-ofițer și cursurile Școlii de Aplicație de Infanterie de la Sibiu (1932-1933), pe care a absolvit-o merituos cu media generală de 8,92, fiind clasificat al 8-lea, din 448 ofițeri-elevi. La finalizarea școlii, sublocotenentul Nicolae Stoenescu era apreciat elogios de către colonelul Popovici, comandantul Școlii de Aplicație a Infanteriei, astfel: *„Este un ofițer foarte cult, bine dotat fizic, chipeș, simpatic și cochet, cu o voință care îl scoate din masa comună a ofițerilor, o personalitate pronunțată cu foarte bune aptitudini militare de instructor și comandant...ce posedă o inteligență sclipitoare, o imaginație bogată, foarte modest și disciplinat, care lucrează întotdeauna necontrolat și având foarte dezvoltat simțul ordinii și al datoriei”*.

Timp de cinci ani, între anii 1935-1940, locotenentul Nicolae Stoenescu a fost ofițer instructor la Școala Militară de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol” de la Sibiu. Încă de la început, locotenentul Nicolae Stoenescu s-a făcut remarcat și apreciat, având comanda plutonului I din Compania a 2-a de elevi (1935-1937), sarcină de care s-a achitat laudativ, fiind apreciat de comandantul Școlii de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol” Sibiu, colonelul Ioan Sipiceanu: *„un ofițer cu o frumoasă cultură generală și profesională, un foarte bun cunoscător al tuturor ramurilor de instrucție a infanteriei, care are marele dar de a stârni dragostea inferiorilor săi și a-i face să lucreze din convingere și cu pasiune, un foarte bun animator de suflete”*.

Datorită capacităților sale și a unei culturi profesionale desăvârșite, locotenentul Nicolae Stoenescu a fost ales ca ofițer adjutant (1938-1940), sarcină pe care a

îndeplinit-o în excelente condiții, evidențiind un ofițer cu un pronunțat spirit de discernământ și un caracter frumos și discret. De asemenea, tot în această perioadă, ca ofițer-instructor, a predat cursul de *Care de Luptă și întrebuințarea lor în legătură cu alte arme*, a înlocuit foarte des profesorul de limba franceză, și a susținut în cadrul școlii, conferințe și recenzii, bine documentate și structurate, apreciate de comandantul Școlii de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol” Sibiu, colonelul Băldescu. Merită a fi amintite aici, conferințele: *„Apărarea în cadrul Diviziei în toate fazele luptei”* și *„Organizarea și doctrina unităților moto-mecanizate în armatele străine”*, precum și recenziile: *„Generalul Mangin și activitatea sa pe frontul de vest”* și *„Întrebuințarea Carelor de Luptă văzută prin prisma noilor idei”*.

În paralel, locotenentul Nicolae Stoenescu a urmat și absolvit Facultatea de Litere și Filosofie, specializarea Istorie-Geografie. Cunoscând foarte bine limba franceză, ca urmare a studiilor militare de la Saint Cyr și Versailles, locotenentul Nicolae Stoenescu a fost atașat pe lângă toate misiunile de ofițeri străini (francezi, iugoslavi și polonezi), care au vizitat Școala Militară de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol” din Sibiu, fiind apreciat de aceștia ca fiind un ofițer sincer, deosebit de inteligent, corect, discret și devotat instituției militare. De asemenea, activitatea locotenentului Nicolae Stoenescu, era apreciată elogios în 1940 și de către noul comandant al Școlii de Ofițeri de Infanterie, colonelul Aurel Runceanu, care aprecia *„că este un ofițer cu un frumos caracter, discret, serios și foarte bine pregătit, foarte hotărât și cu sânge rece, având o inteligență vie,*

dotat cu foarte mult bun simț și cu mult spirit de observare, ce pune foarte mult zel în ceea ce face din dorința ca totul să fie făcut perfect, care lucrează din plin devotament pentru comandant și instituție, și care își apără camarazii chiar și atunci când aceștia greșesc”.

Studiile militare ale ofițerului dâmbovițean, au fost desăvârșite prin înscrierea în 1941 la Școala Superioară de Război din București, iar după terminarea anului I, căpitanul Nicolae Stoenescu a fost numit în septembrie 1941, comandant de companie în cadrul Regimentului 90 Infanterie Sibiu Grăniceresc, fiind nevoit astfel să-și întrerupă studiile. În perioada septembrie-noiembrie 1941, Nicolae Stoenescu a fost trimis pe frontul de Est la Odessa, ca ajutor al comandantului Bateriei a 3-a din cadrul Diviziei 18 Infanterie. Se reîntoarce în țară în noiembrie 1941, pentru a se înscrie în anul II la Școala Superioară de Război din București, iar la terminarea acestuia în iunie 1942, căpitanul Nicolae Stoenescu este numit șeful biroului Operațiilor în cadrul Regimentului 90 Infanterie care se afla la dislocat la Sevastopol și Stepa Calmucă (iunie-octombrie 1942), dar și șeful Biroului I al Diviziei 18 Infanterie, care se găsea în Stepa Calmucă (octombrie-decembrie 1942). La Sevastopol, deși i-au fost încredințate misiuni foarte grele, în special cele de pe Mekenzie și Bastionul II, s-a achitat foarte bine, având simțul onoarei înăscut, dovedindu-se curajos și brav în luptă, un exemplu pentru camarazii săi. Pentru calitățile sale dovedite în luptele pentru cucerirea Sevastopolului, comandantul Regimentului 90 Infanterie Grăniceresc, colonelul Alexandru Munteanu, îi făcea următoarea caracterizare ofițerului

dâmbovițean: „Este un ofițer dotat cu o inteligență sclipitoare folosită numai în spirit afirmativ, cu o memorie foarte adâncă, în care nu-i scapă nimic neobservat sau nesesizat, chiar dacă acțiunile sau faptele s-au petrecut cu mult anterior, care își asumă răspunderea cu foarte multă demnitate, oricare ar fi rezultatele acțiunii. Pe tot timpul luptelor grele purtate pentru cucerirea Sevastopolului, a fost utilizat pentru informare asupra activității inamicului din primele noastre linii și de la observatoarele regimentului și batalioanelor, sub ploaia de gloanțe ale inamicului. Cu prilejul acestei bătălii, a făcut dovada capacității sale și curajului său personal pe câmpul de luptă, fiind distins cu Ordinul Steaua României, clasa a IV-a și a V-a, cu spade și panglică de Virtute Militară și Crucea de Fier germană, clasa a II-a”.

Repartizat la 15 noiembrie 1942 pentru mobilizare la Comandamentul Diviziei 18 Munte, căpitanul Nicolae Stoenescu a fost numit șeful Biroului 1 Mobilizare Organizare (O.Z. nr. 120/1942), calitate în care a reușit ca în timpul grelelor operații militare defensive din Stepa Calmucă în care se găsea Divizia, să stabilizeze forța combativă a acesteia, redusă la câteva batalioane. În plus, la 21 noiembrie 1942, la Jurkina (Abjanerevo), Nicolae Stoenescu a reușit să salveze arhiva Comandamentului și bagajele ofițerilor din fața inamicului care pătrunsese în localitate, reușind să organizeze o apărare magistrală cu secretarii și ordonanțele care se găseau acolo.

Trei zile mai târziu, a fost delegat de către Armata a 4-a, pentru strângerea, îndrumarea și reorganizarea unităților armatei (Ordinul Corpului 6 Armată, nr. 34834/24 noiembrie 1942), misiune de care s-a achitat admirabil, printr-o activitate asiduă de zi și noapte, apreciată de superiori. La 12 decembrie 1942, se reîntoarce la Comandament, primind o nouă misiune deosebit de grea: cu recuperarea și reorganizarea elementelor trenurilor unităților aflate la Kuberle, reușind datorită calităților sale de ofițer de Stat Major, să stabilească într-un timp foarte scurt, adevărata situație și forță combativă a unităților, trimițând pe front succesiv, toate forțele disponibile, cu ajutorul cărora Divizia a putut organiza ulterior apărarea pe frontul de la Pimen Tscherny, unde a putut rezista tuturor atacurilor inamice timp de 14 zile. Despre această misiune strălucită a căpitanului Nicolae Stoenescu, aflăm de la șeful Permanenței Diviziei 18 Munte, locotenent-colonelul M. Ionescu, care afirma în termeni elogioși: „Remarc această misiune ca pe un adevărat fapt de arme, căci fără această activitate a căpitanului Stoenescu, Divizia

nu ar fi săvârșit acțiunile strălucite din aceste zile în condițiunile în care s-a găsit în acest timp”.

Din nefericire, la Kuberle, căpitanul Nicolae Stoenescu a fost rănit împreună cu toți ajutorii și comandanții ai unităților, fiind evacuat la Rostov și ulterior în țară (O.Z. nr. 135/1942). La 5 martie 1943, deși se afla în concediu medical, în urma ordinelor superioare, căpitanul Nicolae Stoenescu a fost numit în funcția de Ajutor la Biroul 1 Organizare Mobilizare a Diviziei 18, unde a colaborat la realizarea lucrărilor pentru mobilizarea efectivelor diviziei dintre anii 1943–1944. Trebuie amintit faptul că, Divizia a 18-a Infanterie revenise în țară în aprilie 1943, când s-a contopit cu Divizia a 2-a Gardă, fiind constituită astfel Divizia a 18-a Munte, dislocată la Ploiești, cu misiunea de pază a zonei petrolifere, timp în care Permanența Diviziei a continuat să funcționeze la Sibiu, sub conducerea căpitanului Nicolae Stoenescu. Datorită calităților sale, ofițerul dâmbovițean a condus întreaga Permanență a Diviziei, reușind să o transforme într-un adevărat Comandament de Mare Unitate, fapt remarcat și de către comandantul secund al Diviziei 18 Munte, generalul M. Cămărașu, care afirma: „Căpitanul Nicolae Stoenescu are o judecată clară, o memorie remarcabilă, o educație aleasă, fiind un foarte bun camarad și executant al ordinelor, care și-a făcut din carieră un apostolat”. În același timp, căpitanul Nicolae Stoenescu a fost și profesor la Școala de Ofițeri de Cavalerie în Rezervă și Centrul de Instrucție Sanitar de pe lângă Facultatea de Medicină de la Sibiu, unde a predat în anul școlar 1942–1943, cursul de Tactica Infanteriei. Activitatea sa pedagogică a fost apreciată de însuși lt.col. Kirculescu, comandantul Școlii de Ofițeri de Cavalerie în Rezervă: „Pedagog prin excelență și foarte bine pregătit, a atras interesul elevilor în așa fel, încât ora sa era așteptată cu multă plăcere, deși numărul de ore afectat era destul de mic, totuși, prin priceperea și conștiinciozitatea cu care l-a predat, a reușit ca toți elevii să-și însușească cunoștințele de Tactica Infanteriei”. De asemenea, activitatea sa pedagogică desfășurată între 1 mai și 31 iulie 1943, la Centrul de Instrucție Sanitar, unde a predat cursul de *Organizarea și funcționarea Serviciului Sanitar*, a fost apreciată laudativ de către colonelul Niculiu, comandantul Centrului.

Revenind la cariera militară, căpitanul Nicolae Stoenescu a îndeplinit în perioada 1 noiembrie 1943–31 octombrie 1944, următoarele funcții: șef al Permanenței Diviziei 18 Munte (1 noiembrie–1 decembrie 1943); șef al Biroului 2 Informații și Contra Informații (1

decembrie 1943-20 ianuarie 1944); șef al Birourilor 1 și 2 (20 ianuarie - 1 aprilie 1943); șef de Stat Major la P.S. Diviziei 18 Munte, în același timp deținând și Biroul 1 Organizare Mobilizare (1 aprilie - 14 decembrie 1944); șef al Biroului 2 Informații (15 decembrie 1944 - 18 februarie 1945).

Ca șef de Stat Major, a îndrumat munca tuturor birourilor, în special cele conduse de ofițeri de rezervă, executând personal de foarte multe ori lucrările importante ale acestora, asigurând la timp și în condiții optime, toate cerințele eșaloanelor superioare. După 23 august 1944, Șeful de Stat Major, căpitanul Nicolae Stoenescu, a reușit să organizeze într-un timp record statul major, serviciile și unitatea de transmisiuni a Diviziei 18 Munte recruți, care era solicitată de către Armata I cu misiunea de a apăra defileul Turnu Roșu. Această misiune coordonată strălucit de către căpitanul Nicolae Stoenescu, este prezentată laudativ de către colonelul Citirigă, comandantul P.S. Diviziei 18 Munte, astfel: *„Căpitanul Stoenescu m-a însoțit la recunoașterea poziției în toată adâncimea, dovedindu-mi simț tactic deosebit și rezistență fizică desăvârșită, și a întocmit toate piesele de la planul de apărare cu o măiestrie de neegalat. În plus, sosind în zonă Divizia a 8-a, misiunea Diviziei a 18-a pentru apărarea defileului a încetat, fiind pusă în marș forțat spre Alba Iulia-Teiuș. Modul cum m-a ajutat la organizarea mișcării unităților, este mai presus de orice laudă. A trimis pe front armamentul, echipamentul și alte materiale, precum și oamenii sosiți din Moldova, în timp util, cu toate greutățile întâmpinate în ceea ce privește mijlocul de transport”*.

În perioada 10 aprilie - 20 mai 1945, căpitanul Nicolae Stoenescu a îndeplinit funcția de ofițer ajutor la Biroul 3 Operații, participând la operațiunile militare dificile din regiunile Banska Bistrica, Sv. Marin, Tatra Mică și ocuparea orașului Prosteev. În aceste operațiuni s-a remarcat ca un excelent ofițer de Stat Major, dovedind spirit de sacrificiu, curaj și stăpânire de sine, reușind să rezolve cu o remarcabilă promptitudine, situații dintre cele mai complicate, fapt remarcat și apreciat de către lt.col. Buzdea, ajutorul șefului Statului Major al Corpului 6 Armată. În noaptea de 12 aprilie 1945, pe o vreme ploioasă, căpitanul Nicolae Stoenescu a primit misiunea de a scoate din poziție Batalionul II al Regimentului 92 Infanterie, care se găsea în sectorul Diviziei a 3-a Infanterie și de a-l transporta în alt sector al Diviziei a 18-a Infanterie. Dispunând și de mijloace auto, schimbul a fost efectuat cu succes, astfel încât în dimineața zilei de 13 aprilie 1945,

ora 8,00, batalionul era introdus în sectorul destinat sub directă supraveghere a ofițerului dâmbovițean, realizând schimbul sub timpul prevăzut în ordin. De asemenea, tot pe o vreme cănoasă, asistă în noaptea de 14 aprilie 1945 și la schimbul efectuat între Divizia a 18-a Infanterie și Sectorul 54 Fortificat Rus, pe care îl transportă până în ziua de 15 aprilie 1945 în noul sector al Diviziei a 3-a Infanterie. Timp de trei zile, căpitanul Nicolae Stoenescu aflându-se tot timpul lângă Divizia a 18-a Infanterie a informat comandamentul asupra desfășurării operațiunilor (17 - 19 aprilie 1945).

În luptele pentru cucerirea înălțimilor Nord Banska Bistrica, începute la 25 aprilie 1945, a informat permanent Comandamentul asupra mersului operațiunilor militare, iar în sângeroasele lupte din regiunea Bodorova și cucerirea orașului Sv. Martin a fost însărcinat numai în misiuni exterioare, urmărind îndeaproape acțiunile Regimentului 90 Infanterie și informând prin radio din 2 în 2 ore mersul operațiunilor. În noaptea de 1 mai 1945, la trecerea râului Vag, este trimis la Divizia a 18-a Infanterie pentru a lua parte și a informa Comandamentul asupra operațiunilor la trecerea râului, organizând trecerea Regimentului 18 Dorobanți, precum și a restului unităților de infanterie, artilerie și în special a Diviziei 1 cavalerie. Misiunile căpitanului Nicolae Stoenescu nu se opresc aici, fiind însărcinat în timpul luptelor sângeroase pentru cucerirea orașului Prosteev, să ia parte la schimbul unităților din Divizia 224 Rusă de către Divizia 1 Cavalerie, rămânând pe poziție până la schimbarea ultimului element. Ulterior, în timpul deplasării Corpului de Armată din regiunea sud Prosteev la 45 km de Brno, a participat la organizarea marșului și dirijarea trupelor spre noua zonă de concentrare a Corpului de Armată.

Toate meritele sale în aceste misiuni, au fost pe deplin recunoscute și apreciate de superiorii săi, fiind caracterizat elogios de către colonelul St. Trandafirescu, Șeful de Stat Major al Corpului VI Armată: *„Voluntar în orice misiune extraordinară, ziua sau noaptea, pe ploaie și frig, în motocicletă, căpitanul Nicolae Stoenescu pornea de la un flanc la celălalt al Corpului de Armată, animat de un sănătos optimism ce-l caracterizează, la realizarea practică a celor prescrise în ordinul de operații. Camarad prin excelență, foarte punctual, foarte disciplinat, foarte inteligent, foarte bine educat și manierat, modest, de un caracter aparte, cu o pregătire profesională și generală care-l cinstește, căpitanul Nicolae Stoenescu este unul din rarele elemente ale infanteriei noastre”*.

La sfârșitul conflictului mondial desfășurat de armata română între 22 iunie 1941 și 12 mai 1945, în urma întocmirii fișei privind stagiul și funcțiile îndeplinite pe timpul războiului de maiorul Nicolae Stoenescu, aprobată și contrasemnată de colonelul Cristea Stănescu, comandantul Școlii de Ofițeri de Infanterie și Administrație, rezultă că ofițerul dâmbovițean a contabilizat 12 luni și o zi pe front (din care 2 luni și 10 zile pe frontul de vest), precum și 34 de luni și 20 de zile în interior: comandant de companie, elev ofiter al Școlii Superioare de Război, concediu medical (1 lună și 11 zile), șeful permanenței Diviziei a 18-a Infanterie și șeful Biroului 2 la Comandamentul Teritorial Sibiu.

Între 1 noiembrie 1945 și 4 iunie 1946, maiorul Nicolae Stănescu a deținut funcția de șef de Birou de Studii al Școlii de Ofițeri de Infanterie și Administrație de la Sibiu, de comandant al Batalionului II elevi, fiind foarte apropiat de ofițeri și elevi, și apreciat de către colonelul Ioan Gheorghiu (comandantul Școlii de Ofițeri de Infanterie), ca unul dintre cei mai buni ofițeri ai școlii, iar începând cu 1 martie 1946, a fost numit secretar de redacție la Revista Infanteriei de care s-a ocupat cu multă pasiune și publicând articole bine documentate. După luna iunie 1946, a continuat să fie comandant al Batalionului II elevi, dar a primit și noi însărcinări: membru în comisia de examinare a elevilor în rezervă, unde a dat dovadă de rare calități de profesor și pedagog, iar începând cu luna octombrie 1946, maiorul Nicolae Stoenescu a fost numit în funcția de ajutor administrativ al Școlii de Infanterie, sarcină de care s-a achitat în termeni laudativi, din partea colonelului Cristea Stănescu, comandantul școlii de ofițeri, care afirma: *„Dotat cu simțul practicului și al utilului, maiorul Nicolae Stănescu a dus la bun sfârșit orice i s-a încredințat, numirea sa în funcția de ajutor administrativ fiind cea mai bună alegere care se putea face. Moral, demn, drept și cinstit, ofițerul face parte din elementele de elită ale Infanteriei noastre – infanterist desăvârșit, ofițer de stat major cu aptitudini alese, un stâlm de reazim al acestei instituții, fiind adevăratul păstrător al frumoaselor tradiții din Școala Militară”*.

De la 1 noiembrie 1946 și până la 15 iulie 1947, maiorul Nicolae Stănescu a continuat să dețină funcția de ajutor administrativ în cadrul Școlii de Infanterie, iar ca pedagog a predat elevilor cursul de Istorie militară și Limba franceză, asigurând în același timp și redacția „Revistei Infanteriei”, aceasta apărând periodic datorită muncii asidue depusă de către ofițerul dâmbovițean.

Din iulie 1947 și până la 23 august 1947, când a fost avansat locotenent colonel, Nicolae Stoenescu a fost șeful Biroului Mobilizare din cadrul Cercului Teritorial Sibiu. După ce a fost trecut în rezervă, a fost numit șef al Biroului Administrativ și Tehnic la Șantierul Șelimbăr pentru dezmembrare de armament (august 1948-martie 1949), iar ulterior a fost însărcinat ca expert în comisia de definitivarea reformei agrare ca operator topometru pentru județul Sibiu (martie-decembrie 1949).

Pentru meritele deosebite, Nicolae Stoenescu a fost distins cu „Coroana României” clasele a IV-a și a V-a, cu spade și panglică de „Virtute Militară”, „Steaua României” clasele a IV-a și a V-a, cu spade și panglică de „Virtute Militară”, „Crucea de Fier” germană, clasa a II-a și Ordinul „Regina Maria”, clasa a II-a.

Surse

Arhivele Militare Române, *Inventar 1105 C.M.J. Sibiu*, dosar nr.crt. 860, Memoriul personal a locotenent-colonelului Ioan Nicolae Stoenescu, ff. 1-51.

LIEUTENANT-COLONEL NICOLAE IOAN STOENESCU (1908 - ?) - FROM DÂMBOVIȚA COUNTY TO SAINT-CYR, KALMUK STEPPE AND BANSKA BYSTRICA

There are presented information regarding Nicolae Ioan Stoenescu especially about his military career which creates a portrait of a brave officer of the Romanian Army.

Keywords: Nicolae Ioan Stoenescu, Saint-Cyr, Versailles, Târgoviște, Sevastopol.

NOTE

1 Școala Gimnazială „Dora Dalles” Bucșani, județul Dâmbovița.